

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta 6 „ 60 „ 3 30
četrť leta 3 „ 40 „ 1 70
Posamične številke stanejo 10 viti.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsaki dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMORC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stanj vse leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorca“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Selski ulici in Jellersitz v Nuški ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

SOČA

(Večerno izdaje.)

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Oglaš in poslanice

se računajo po pet- vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — V-čje črke po prostora.

Naročnino in oglašje jo pišeči loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko-knjižnico“, katera izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakeletno 1 gl. 80 kr. — Oglašje v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. pet- vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

«Gor. Tiskarna» A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavce) tiska in zal.

V sencu bajonetov.

Сѣкаго нѣтъ въ торжѣ, тѣща въ бояхѣ.
Руска narodna prislovice. — General Kutuzov.

Klerikalna stranka se je ob nastopu narodno napredne stranke vpirala z vso silo prireditvi javnih shodov s tem, da je pošiljala tolpo razgrajčev, na čelu jim duhovnike, na shode z namenom, da jih z vpitjem in razsajanjem onemogočijo. To se jim je tudi parkrat posrečilo. Na zadnji shod pri Rebku je prišel župnik Grča z enako namero, a naletel je na tako odločen odpor ogromne množice, da je bil siljen odstraniti se, in da je videl, da duhovna sukinja ne krije razgrajčev na javnih shodih.

Od takrat naprej so klerikalci premenili taktiko v tem oziru, da so v svojih listih porogljivo opazali, da sklicatelji javnih shodov naše stranke hodijo na sprehod, da pa vsi ti shodi nimajo nikakega pomena. Po drugi strani so pa videli, kako se ljudstvo obrača na narodno-napredno stran, kako javni shodi vedno sijajneje spevajo, in da narodno-napredna v kratkem potegne z odkritim svojim nastopanjem in lepim programom vse naše goriško ljudstvo sploh za seboj. Segli so torej po drugem sredstvu.

Kedar gre za javen shod v kakem kraju, zatečejo se nekateri predstavitelji klerikalne stranke na c. kr. politično oblast, kateri podtaknejo, da preti nevarnost, da se boče na shodu prelivala kri itd. — Politična oblastva so taki želji vstregla, in zadnji dogodki kažejo, da smejo klerikalci šteti na to, da se odslej vsak javen shod prepreči pod eno ali drugo pretvezo. Zatekli so se pod varstvo bajonetov.

Shod v Šmartnem je prepovedalo c. kr. okrajno glavarstvo v Gorici iz ozirov na javni mir in red. Prepoved je dospela brzojavno v roke dr. Tume, ko je bil že na licu mesta. Na shod sam so prišli samo pristaši narodno-napredne stranke, ako izvzamemo župnika Marinčiča in 10–20 njegovih pristašev. Ta slučaj jasno kaže, da je bila vest o nemirih na shodu izmišljena in podtaknjena; kajti, ako bi se klerikalni Bri-

res pripravljali na naskok narodno-napredne stranke v Šmartnem, potem bi bili že takoj popoldne na shodu, ker niso mogli vedeti že zanaprej, da politična oblast javen shod prepove. Ste le dve poti, ali so pristaši klerikalne stranke vedeli že v nedeljo zjutraj, da je shod prepovedan in so zato ostali doma, ali pa, kar moramo trditi, niso vedeli o prepovedi, ki je došla sklicatelju shoda še le ob 1. uri popoldne od strani politične oblasti, in potem so bili že na potu k shodu. Ker ni bilo ne enega ne drugega, smemo z logično silo trditi, da je šlo za prazen strah, da je javen shod v Šmartnem odpadel le po manevru klerikalnih pristašev.

Na shodu v Volčjdragi je bilo več 100 naših somišljenikov in prihajala so vedno nova krdela. C. kr. komisar je bil skoro celo uro na licu mesta in s prva ni imel ničesar proti temu, da se javen shod vrši na dvorišču pri luči g. Karola Lasiča. Dvorišče je zagrajeno s plotom in spada h gospodarskemu posestvu; torej nikakor ni smatrati shoda na tako omejenem prostoru kot shod pod milim nebom. Razpustil se je. Bil je navzoč kurat Rojce s kakimi 30–40 svojih pristašev.

Javen shod, napovedan za 6. okt. na Pečmah, je bil prepovedan z ozirom na javno varnost, in ker je bil naznanjen v „Soči“ zaupen shod, niso bili nič manj nego c. kr. komisar in trije orožniki na licu mesta, da so varovali zaupen shod. Udeležilo se je tega nad 200 mož in zaupnega shoda klerikalcev istega dne 50–60 mož. Domačini pa so zatrdjevali, da bi bilo prišlo na javen shod še sto in sto somišljenikov naše stranke, in da ni bilo najmanjše bojzani, da bi se bil javni shod od katere strani zaviral. Zato pa rečemo, da se klerikalci poslužujejo poti, katera se prav lahko imenuje zloraba zakona v njihove politično namene.

Narodno-napredna stranka je nastopala javno in odprto, ne boječ se nasprotnika, dobro vedoč, da z odločnim nastopanjem in z jasnimi svojim programom tudi pridobi razumno naše ljudstvo. Tega ne sme. Vposegla je

vmes javna oblast, in danes lahko izjavljamo, da se nam brani prirediti javne shode, da je stranka siljena sklicevati zaupne shode. Ne odplaši nas to. Naj se le čutijo varne gg. klerikalci v sencu bajonetov, mi tega varstva nism potrebovali, ne potrebujemo in ne čemo ga. Zaradi tega bomo prirejali zaupne shode in vabili na nje pristaše naše stranke in vsakogar, kdor se pošteno obnaša in ne prihaja s pobalinskimi namenom, motit pretresovanje javnih vprašanj med možmi.

Naše ljudstvo pa iz teh zadnjih manevrov nasprotnne stranke lahko sklepa, pri kateri stranki je resnica. — Pač lahko sklepa iz tega, da klerikalna stranka potrebuje pomoči našega najhujšega narodnega nasprotnika dr. Pajerja, da isti posreduje, da so vsaj upa še v volilni boj. Ravno iz tega razloga pa to ljudstvo tudi pokaže, da hoče ostati svobodno in napredno in kljub vsem zaprekam, ki se delajo naši stranki. Tudi brez javnih shodov upamo, da zmagamo. — Sklepamo pa z gornjim motivom: Сѣкаго нѣтъ въ торжѣ, тѣща въ бояхѣ.

Dr. Gregorčič spokorjen grešnik.

(Dalje.)
V.

Klerikalna stranka „Prim. Lista“ je prav premelena izvedla oni sklep po razgnanem shodu v Št. Petru. Uprizorila je igro znane basni o — ježu in lisici tako dobro, da je klerikalni jež zares zagospodaril v lisicji luknji.

Dokler je bil dr. Mahnič še v Gorici, njegovi učenci in pomočniki niso mogli očitno sklepati kompromisov; kdor pozna dr. Mahniča, nam potrdi, da bi on nikdar ne igral vloge ježa, pa tudi o kompromisih ni hotel nikdar slišati. — Dr. Mahnič se torej nikdar ni bližal Gregorčiču. To pa so začeli delati skrivaj njegovi učenci. — Prva stopinja je bila ta, da so mlajši petelinji okoli „Pr. L.“ začeli tajiti sleherno zvezo z dvema gospodoma v semenišču, s katerima se Gregorčič prav nadležovski sovraži. To je ugajalo samoljub-

nosti in sreču dr. Gregorčiča, in mlajši gospodje okoli „Prim. L.“ so mu bili že jako simpatični. Činbolj se je še Mahnič oddaljeval, toliko živeje je sanjal o združenju „Sece“ in „Prim. Lista“. — Čez poletje l. 1897. se je bil Gregorčič že jako sprijateljil z nekaterimi mlajšimi prvaki „Prim. L.“, ki so si domišljali, da brez njih niti dr. Mahnič ne more biti. Klerikalni jež se je že bližal lisicji luknji.

Pred občnim zborom „Sloge“ l. 1898. je bilo že vse dogovorjeno med dr. Gregorčičem in klerikalci „Prim. Lista“. Gospodje, ki prej niso nikdar iskali Gregorčiča ter so se ga celo na cesli izogibali, ako bi ga imeli srečati, so prihajali na njegovo stanovanje in ondi se jesklepnila zveza Gregorčiča s „Prim. L.“

Dr. Gregorčič je povedal Gabrščeku o tem „zbliznanju“, a ne vsega. — Gabršček ni bil navdušen za to „zbliznanje“, katero je naravnost imenoval igro ježa v lisicji luknji. Izrekel je skrajno nezaupnost v odkritosrčnost klerikalcev „Prim. Lista“. — Po daljšem dokazovanju dr. Gregorčiča je izrekel Gabršček precizno to-le: „Bodi! Toda zahtevati treba, da se gospodje „P. L.“ vseskozi uklopijo naši domači politiski organizaciji v „Slogi“. Klerikalne kranjske organizacije ne marano na Goriško. „P. L.“ se mora otresti vseh vplivov iz Kranjske“. — Dr. Gregorčič je dejal, da se vse to razume samo po sebi.

Za občni zbor „Sloge“ l. 1898. je bila vsa ta prefrigana klerikalna komedija že povsem dozorela. Cela vrsta duhovnikov, najhujših nasprotnikov, se je vpisala v „Slogo“. In prišli so na občni zbor. — Župnik Berlot z Vogerskega je prečital izjavo stranke „Prim. Lista“, da priznava dr. Gregorčiča za voditelja goriških Slovencev.

Kdo je bil bolj srečen nego Gregorčič. Najhujši nasprotniki so ga javno priznali in za svojega voditelja! Iznebil se je odločnega nasprotstva v duhovskem stanu, kar mu je bilo vedno jako neprijetno — in sanjati je začel o zlati dobi, ko bodo vsi goriški Slovenci brez razlike stanu in mišljenja slavili njega — „ljubljenca in voditelja naroda“.

V „Slogin“ odbor je prišel tudi eden glavnih stebrov „Prim. L.“ — kapijan Dermastia. On je bil ves čas le... tihi opazovalec, lahko rečemo: klerikalni reporter o dogodkih v „Slogi“. — Jako značilno je pa

157

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

»Ljudstvo rimsko! Pri svoji smrti prisežem, da tu umirajo nedolžni in da požigalec je — ta le!»

In kaže s prstom Nerona.

Nastane za kratek čas tišina. Dvorniki kar okamené. Kilon pa je stal nepremično s stegnjeno roko ter kazal cesarja.

Nakrat nastane zmešnjava. Množica nalik válu, ki ga podi močan veter, pridrvi k starcu, hoteč ga boljše videti. Tu in tam se začuje klic: »Molči!« drugje zopet: »Gorjé nam!« Na to se jame razlegati klic: »Ahenobarbus! Ubijalec svoje matere! Požigalec!« Zmešnjava je nastajala čimdalje večja! Bahantke, kričče na ves glas, jamejo bežati v svoje kočije. Nakrat se podere še nekoliko podgorelih stolpov, da so kar iskre sršale naokrog, kar še poveča zmešnjavo. Slepo skupaj stlačen vál ljudij zajme Kilona ter ga odnese na sred vrta.

Stebri so povsod že jeli dogorevati ter padati na stezo, drevoredi se polnijo z dimom, v oviavo zgorelega lesa in sežganega človeškega mesa. Bužnje in daljne luči so ugašale in na vrtu je nastala tema. Vznemirjena množica se je rinila k vratom. Poročilo o tem, kar se

je bilo dogodilo, se je širilo od ust do ust, spremenjeno in povečano. Nekateri so govorili, da je cesar zgubil zavest, drugi, da je sam priznal, da je dal sežgati Rim, tretji, da je hudo zbolel, in četrti, da so ga skoro mrtvega odpeljali domu. Ponekje so se začuli glasovi sočutja do kristijanov: »Niso oni sežgali Rima, torej čemu toliko krvi, muk in krivice? Ali se bogovi ne potegnejo za te nedolžne ljudi in kakšna piacula' jih utegne zopet pomiriti? Besedici „innocia corpora“ sta se ponavljali čimdalje bolj pogostoma. Ženske so glasno pomilovale otroke, katerih so tako mnogo vrgli divji zverini, razpeli na križ, ali sežgali na teh prokletih vrtovih! Naposled se je to sočutje spremenilo v preklinjanje cesarja in Tigelina. Pa bili so tudi taki, ki so povpraševali sebe in druge: »Kakšno božanstvo je to, ki daje ljudem toliko moči ob uri smrti?« In vračali so se zamišljeni domu...

Kilon je še blodil po vrtu, ne vedé kam iti, niti kam se obrniti. Zopet se je začutil slabega in onemoglega. Vsak hip se je spotikal ob nedogorela trupla in ob črne glavnje, ki so posipale za njim množico isker; časih se je vsedel ter topo zrl okrog sebe, Na vrtu je bilo že povsem temno; izza drevja je svetil samo še blede mesec, osvetljujoč s slabo svetlobo drevoreda, nedogorele stebre in strašno skažene žrtve. In staremu Grku se je zdelo, da vidi v mesecu Glaukovo lice in ga še neprestano gledajo njegove oči; zato se je tudi skrival pred lučjo. Naposled vendar stopi iz sence ter nehote, kakor gnan od nevidne moči, nameri korake k vodometu, pri katerem je Glauko izdihnil svojo dušo.

Med tem se neka roka dotakne njegove rame.

Starec se zavrti na okrog ter vidič pred seboj nepoznanega človeka, vpraša prestrašen:

»Kdo je to? Kdo si?«
»Apostol Pavel iz Tarse.«
»Jaz sem proklet! Kaj hočeš?«
A apostol mu odgovori:
»Hočem te rešiti.«

Kilon se nasloni na drevo.

»Za-me že ni več rešitve!« reče zamolklo.

»Kaj mar še nisi slišal, da je Bog odpustil kesajočemu se razbojniku na križu?« ga vpraša Pavel.

»Ali pa veš, kaj sem jaz učinil?«

»Videl sem tvojo bolečino ter slišal, kako si pričal resnico.«

»O, gospod!«

»In ker ti je Kristusov služabnik odpustil ob uri svoje smrti, kako bi ti ne odpustil Kristus?«

Kilon objame svojo glavo z obema rokama ter zavpije obupno:

»Da mi odpusti! Da odpusti meni!«

»Naš Bog je... Bog usmiljenja,« odvrne apostol.

»Tudi za-me?« vpraša Kilon.

Na to zastoka kakor človek, ki nima več moči, da bi premagal svojo boleost in muko. Toda Pavel mu reče:

»Nasloni se ná-me ter pojdi za menoj!«

In poduprši ga, gre ž njim proti vodometu, ravnanjo se po šumu vode, o kateri se je zdelo, da se v nočni tišini joče nad trupli mučenicov.

(Dalje pride.)

lo, da je Gregorčič, ko je predlagal kompromisno listo odbora, utemeljeval prav zopetno izvolitev Gabrščka in Tuma tako-le: Gab. ima „Soča“, on lahko mnogo koristi ali škoduje, torej je bolje, da ga imamo v svoji sredi. — dr. Tuma pa itak mora povsod biti! — Izvolitev Gab. in Tuma bi morala biti vendar umevna sama ob sebi, ali Gregorčič je moral šele utemeljevati, zakaj naj bi zbor volil v odbor. — To je bil prvi pojav, ki je pokazal, da Gab. in Tuma nimata prostora v družbi, kjer je „Prim. List“ in njegovi junaki.

Klerikalci so prav zvito dobili v deželi pozicijo, kakoršne niso nikdar imeli. Bili so navidezno člani ene same stranke, v resnici pa so ostali stranka v stranki s posebnimi težnjami, s posebno politiško in gospodarsko organizacijo, katero je navdihoval kranjski sv. duh dr. Šustersic. — Kaplan Dermastin je čisto drsal v Ljubljano in na Goriskem je pod okriljem „Sluge“ lepo rasla klerikalna organizacija po kranjskem uzoru. — Cela vrsta malih posojilnic je sad tega dela — in te so danes glavna opora klerikalnih hujšakcev. Računili so tako: Le 5 let takega „tihega delovanja“ pod varnim okriljem „Sluge“, pa bomo tako močni, da ne bomo potrebovali ne „Sluge“ ne Gregorčiča, ali pa bodo morali vsi vkup plesati tako, kakor bomo mi piskali. — Živa resnica! Bogu bodi hvala, da taka krasna „sloga“ ni trpela 5 let, marveč da je počil razkol ter — ustavil daljni razvoj klerikalne gospodarske organizacije!

Vsporedno s to navihano taktiko klerikalcev „P. L.“ so se jim ugodno zasukale ostale razmere v deželi. — Imeli smo abstinenco v deželni zbor, katera pa ni rodila pravega sadu, ker so bili voditelji prve nerodni in je rajni nadškof sel Lahom in drugim pritiskom na led. — Takrat se je bil Gregorčič tega mnenja: Ako bodo iz škofije kvarili našo politiko, tedaj on in Grča morata odstopiti. Proti svojemu škofu on ne pojde, tega ne zahtevati od njega. Vi posvečajni pa lahko v zbornici tudi škofu zapojejo pesem, da pobegne...

Nadškof je umrl, iz rumene hiše v Trstu pa je sel Rinaldini. Prišla sta — Missija in Goëss. Dohod dr. Missije je pgnal iz Gregorčiča vse prejšnje dobre sklepe, v kolikor se jih je še spominjal. — Gregorčič je dobro vedel, kaj vse je pisala „Soča“ proti dr. Missiji, da ga je prala takó, da je izdal dr. Zorn kar pastirski list proti njej ter jej zagrozil z „indeksom“, ako bo nadaljevala, — in vedel je, da je glavni krivec on, vedel pa tudi, da dr. Missija pozna razmere in vsled tega njega ne ljubi.

In glejte ga, junaka! On, ki je vedno govoril, da se umakne, ako bo škofija vplivala na našo politiko, — se ni več spomnil takih lepih sklepov, marveč obračal je krmilo tako, da mu bodo odpuščeni stari grehi ter pride v milost pri mogočnem nadškofu dr. Jakobu Missiji. Ali se je to že zgodilo, nočemo trditi, to pa je gotovo, da se Gregorčič prav pošteno trudi za kardinalovo milost. (Pride še.)

DOPISI.

Z Banjške. — Zaman pričakujem dopisa o naših najnovejših novostih; ne vem, li-so

Evangelij v Vipavi in okoli Vipave.

Zgodovinska črtica na podlagi deloma še neznanih dokumentov.

Spisal V. A. Schmidt, evangelijski župnik v Gorici.

(Iz nemškega rokopisa poslovenil I. K.-č.)

(Dalje.)

On torej ni dal prepisa takega ukaza in ne v njem se nahajajočih navedb in obdolžilnih spisov proti tem petim, akoprav so prosili „jako pridno in popižno“, odklonil je vsako „pristojno ter pred Bogom in svetom vredno zagovarjanje in čiščenje“ ter navajal vedno le kot „vzroke, radi katerih so... po sodnji izgnani, po vsebini ukaza, da so baje sektični (razkolniki) poleg naznanjenih nekaterih drugih neresničnih vzrokov“. Da niso takoj odšli, marveč da so ostali, da bi izsilili svoje opravičenje in odtegnjenje ostrega ukaza, tega mu ni bilo potreba v Rihembergu takoj izvedeti!! Saj vendar ni bilo zanj obtežujoče dejstvo, da je bilo njegovo rihemberško posestvo v drugi kronovini, ne več na Kranjskem, in je moral biti med njegovimi vipavskimi evangelijskimi podaniki in proti njim ukazano oblastveno

vtihni naši gostobesedni dopisniki ali kaj? Vendar vsega ne moremo prezreti, ne da bi javnosti na to opozorili. 30. septembra smo imeli volitev novega župana. Vse stranke so bojkotirale in spodrivale podležanski županstveni sedež; proti volitvam naperjen je bil pred letom vtok, sedaj pa rešen, izdana je bila parola: „Veleposestnik Pertovt vulgo Savitč nam županil ne bo in sploh v Podležah župana ne, kjer je bogastvo, ni treba še časti, župana treba voliti v gorenjem delu med Gorenjci ali v dolnjem delu med Dolenci; arhiv občinski ali kakor tu govorijo „občinska skrinja zaveze“ se mora iz Podlešč odpeljati gor ali pa dol, pred njo zastava — za njo pa zajec“. — Tega dne smo željno pričakovali, vzlásti ker je bila napovedana za isti dan tudi skladovna razprava zastran poprav naše še vedno že od 23. aprila zapre cerkve.

Okoli devete ure se pripelje vladni zastopnik komisar g. Guido Polley. Takoj je pričelo z dovoljenjem neprenehoma tonkljati in streljati z vsemi topiči, kakor bi bil sodnji dan. Županom je izvoljen g. Miha Cvetrežnik, vulgo Mrak, za tak posej najspodobnejši in v občini za sedanjí čas najbolj izobražen, tako da bode lahko, ko se privadi, sam županoval in tajnikoval.

Istega dne neposredno takoj po volitvi župana se je vsrila tu skladovna razprava zastran cerkve. Dovolilo se je izjemno le za zimski čas cerkov odpreti, če se gnjili strop porušiti in z deskami obje, če se strešni tramovi vtrde in podpró, če se delo poveri strokovnjaku, koji prevzame vso odgovornost. Za nujne poprave se je provdarilo pri skladbi 120 kron. S korektnimi popravili v zmislu stavbniškega načrta in strokovnika se ima pričeti vspomladi in zvršiti do jeseni. Skromni slavnostni banket se je vršil v farovžu, komisar, kurat, učitelj, župan. — 7. t. m. se je vročilo novemu županu občinsko imetje, blagajnica, spisi, računi in vse drugo, po običajnem redu. Ob tej priliki se je vsrila tudi prva starašinstvena seja. Organistu se je določila stalna letna plača 60 kron tako, da prične po treh letih vendar zopet enkrat redno orglanje. Upamo, da se i v našo občino vrne polagoma zopet prvotni mir in red.

Cerkev se bode popravila, mrtvašnica zidala, ceste vredile. poti popravile in kuratova plača regulirala, vse pa po davkih, tako nekako je odmevalo v občinski dvorani. Torej mnogo trdih nujnih kosti! Ako se občinski zastop ne bode cepil v stranke in če bode podpiral novoizvoljenega župana, potem se je nadejati vsehov in blagostanja.

S Slapa. — Istodobno, ko se je vršil zaupni shod narodno-napredne stranke na Pečinah, je farbal dobroznani Miklavž Kocjančič iz Roč, ali bolje večni kandidat za deželni zbor, brunne svoje poslušalce v Berdarjevi hiši ter jim natvezaval svojo modrost. Premleval je ostudne lazi, da je dr. Tuma oškodoval deželo za 1.200.000 K na užitnino; povzdigoval je v deveta nebesa „deputata furlanskega“ don Gregorciga, ter pravil, da mora tudi on sedaj nastopiti v vol. borbi, ker sliši pse prav blizo. — Bodi mi dovoljeno, da Miklavža vprašam, kaj pa je letos o veliki noči slišal in iskal na Slapu pri „lepi žniderci?“ Kako mu je bilo pri sreč, ko so ga domači fantje nabraли ob 1 popolnoči, da je moral bežati domov k svoji

izvršitvijo potrebna časovna, morda na nekaj dnij se raztezajoča doba. Te ironije razmer ni mogel tudi knez sam odstraniti. Lanthieri torej je mogel tudi nasproti knezu, tudi ako bi ta ne bil tako nestrpno silil, se kazati vstrežljivega in ostati tak, jezno pihaje klicati pred se žrtve kneževske rešitve duš ter jih spraviti v trepet s čitanjem visokih ukazov; dokler je bival v Rihembergu, mu je vsiljevala odsotnost od sodnijskega kraja diplomatsko hladnost ter nasmeh človeka, ki je postal pravičen na 2 strani v nasprotnem smislu! To mojstersko delo bi bil moral knez ob istih razmerah popolnoma proti svoji volji na mestu Lanthierija pač tudi izvesti!!

Lanthierijeva zvitost je prišla prav izgnancem. Brez odloga so obvestili deželni zbor o udarcu, ki jih je zadel (gori navedeno poročilo brez datuma).

„Oni morajo, žal, zlo vzeti na se“. Rihembergoščani ni bila majhna. Oni niso hoteli pristiti na sebi predbacivanja hudodelskih dejanj na nikak način. Poleg omenjenih mest nagašajo v poročilu, obsežnem 5 strani četverke, na deželni zbor, da se „iznajde vedno več“, da „se jim dokaže kako slabo dejanje ali zločin temeljito in v resnici“. Oni zahte-

kuharici, katera ga je v roko vzela ter ga oštela, kdo ve zakaj?! Nekateri pravijo: Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce; jaz pa pravim: Kdor ima maslo na glavi, ne vtikaj se v politiko. Gospod Miklavž, ali razumeš? Toliko za danes. Bistroid.

Domače in razne novice.

Osebnostne vesti. — Okrajni glavar v Pulju Ivan Roseti pl. Scander je imenovan prvim namestništvem svetovalcem; ostane pa na sedanjem mestu.

Stotnik v 97. pešpolku g. Alojzij Velka vrh je stopil te dni v pokoj.

Imena porotnikov za nastopno porotno zasedanje. — Porotnikom za prihodnje zasedanje so bili izzrežani gg. Konjedic Andrej iz Plavij, Štrukel Andrej iz Sv. Miheja, Candolini Josip, Bertos Peter, Collognati Franc, Prinčič Anton iz Cerovega, Pačič pl. Ed., Franz Oskar, Bensa Matija, Lokar Ivan iz Mirna, Doljak Josip iz Grgarja, Hrovatin Josip iz Gorice, Goffo Ferdinand, Ponton Jernej, Gnot Franc, Delorenzi Anton, Klančič Anton iz Podgore, Vidmar Josip iz Lokavca, Premerstein pl. Josip iz Tolmina, Venuti Val., Soller Al., Mlekuž Ad. iz Bolca, Bolaffio David, Bassa pl. Ern., Urbančič Franc iz Kobarida, Jaconcig Ivan, Velušček Fran iz Bolca, Comel Karol, Avian Josip., Chiozza Ant., Bolaffio Jak., Gironcoli pl. Jos., Bertolotti Fr., Leban Peter K. iz Sv. Lucije, Gasser vit. Ivan, Molar Josip iz Št. Andreža. Namestniki so: Codelli baron Hugo, Jernay Lad., Orzan Anton, Pich Al., Pinaucig Franc, Villat Anton, Favetti K. F., Golob dr. Ad., Mulitsch Josip.

Med porotniki je torej 14 Slovencev in nekaj takih, ki znajo tudi slovenski. Torej je mogoča čista slovenska klop; od strani izzrebanega imenika porotnikov v to ni ovir.

Shod v Šmarjah na Vipavskem. — V lepi in obširni dvorani bralnega društva „Skol.“ v Šmarjah se je vršil v nedeljo zaupen shod narodno-napredne stranke. Predsednikom shoda je bil izvoljen soglasno g. Franc Gruntar, veleposestnik in župan, ki je dal besedo g. dr. Tumi. Dr. Tuma je govoril obširno o programu narodno-napredne stranke, o njenih načelih, izpodbil je farovške lazi, da so naprednjaki proti veri, poročal je o delovanju dež. zbora in odbora, zlasti je pojasnil, kaka je resnica glede užitnine, o kateri pišejo farovski listi v enomer tako, kakor da bi bila dežela oškodovala za kolo vé koliko tisočakov, česar bi bila kriva po Berbučijadah narodno-napredna stranka. (Klerikalna stranka le sepiari ljudi s svojimi trditvami o užitnini, kar ja bilo v „Soči“ že opetovano neizpodbitno dokazano.) Dalje je govoril še o položaju kmetaj, trgovca itd. G. Maks Ličen, veleposestnik iz Rihemberga, je govoril na to temeljito in obširno o kmetijstvu. Na vprašanja o zavlačenju dela gledé na braniško cesto ter na zavarovanje goveje živine je podal dr. Tuma potrebna pojasnila.

Shod je trajal od 3. do 5½ pop., ob katerem času ga je zaključil g. župan ter se zahvalil govornikom in udeležencem za govore in prisotnost. Udeležnikov je bilo nad 150, med njimi tudi nekaj klerikalcev, ki so se pa obnašali povsem dostojno ter odšli prepričani, da dr. Tuma nikakor ni tak človek, kakor ga slikajo nunci. Shod se je izvršil mirno in dostojno, kakor je to povsodi, kjer ni politikujočih nunccev poleg. Po shodu so zapeli pevci iz Šmarij in Rihemberga par pesem in zborovalci so se razšli zadovoljni vsak na svojo stran.

Omeniti se nam zdi še potrebno, da je dopoldne g. nunc v Šmarjah v cerkvi govoril nekaj o volkovih v ovčjih oblekah, ki pridejo v Šmarje, ter za Božjo voljo naj ne gredo poslušat jih. Da so padle njegove besede na nerodovitna tla, je pokazal lepo vsplé shod.

vajo, da se jih za dokazan zločin kaznuje „na telesu in na imetku po dopadajenju“. Nič nego pravica se zahteva, končno najmanje, na kar ima pravo vsak državljan. Oni se ne umikajo resnici, pripoznavajo nevstrašeno obhajilo pod obojno obliko, sklicujejo pa se na to, „da je bilo nedavno v Brucku... milostljivo dovoljeno“, — moške toliko plemenitase, kolikor meščane gledé vere pustiti na miru pri njihovi vesti.“ Da odvrnejo očitanje, da Vipava v pacifikaciji iz Brucka ni navedena, pravijo, da „upajo, da kakor se nahaja pri poštemem deželnem odboru v Kranjski posestvo in posestna knjiga ter isto uteleseno, so potemtakem istega sočlani, čeprav najmanjši“. Radi tega se tolažijo, da ne bodo nevredni, uživati tudi druge deželne prostosti. To upanje pa je bilo vseeno zaman. Po trdem besedilu pacifikacije v Brucku je bilo mogoče to prošnjo brez drugega odbiti. Njihova povsem ponižna prošnja na deželni odbor se glasi dalje: „Gospodje naj blagovolijo zavzeti se za veliko bedo in stisko krščansko in radi Kristusa radovoljno“ ter jih kot deželne „revne sočlane po starodavnih deželnih prostostih, tudi vsled dovoljenja v Brucku, varovati in z roko štiti. Z

Duhovnik-slepar. — Kakor smo čitali v „Vaterlandu“ in v drugih listih, se klati po Avstriji neki duhovnik-slepar, ki zna izvabljeti iz ljudi „mile darove“, denar za maše itd. na zvit način ter si prideva duhovske časti, katerih nima. Nabira pa zlasti za semenišče v Terni v Italiji. Ta duhovnik se imenuje Antonius Petrus pl. Pohovski ter je bil posvečen pred 12 ali 14 leti v Terni v Italiji. Sedanjí škof v Terni monsgr. Bacchini je bil res dal l. 1899. za dobo 6 mesecev omenjenemu Pohovskemu dovoljenje, pobirati milodare za semenišče v Terni, ali od takrat škof ni dobil niti novečica od Pohovskega, na kar je bil ta suspendiran ter nima pravice več mašo brati.

Ta duhovnik-slepar se nahaja sedaj baje v Gorici. Torej naj pazi občinstvo na sploh, da mu ne gre nikdo na limanice!

Znani socialni demokrat Etbin Kristan iz Trsta je imel v nedeljo teden shod v Pevni. Govoril je o preskrbljenju delavcev in udov za starost ter dal med poslušalce neko nabiralno polo, katero naj podpisajo, da se potem predloži državnemu zboru od tu, kakor iz drugih dežel. To je vse prav in umestno, ali jako neprav in jako neumestno pa je bilo, da je rekel Kristan: Ni treba gledati na to, da imajo Slovenci v Gorici slovenske napisé, marveč je treba le preskrbeti si kruha. Ker imajo opraviti slovenski napisi v Gorici s preskrbljenjem delavcev in vdov za starost? G. Kristan, povejte nam to! To je kos tistega grdega dela, katero vrše razni brezvestni soc. demokratični voditelji à la Kristan, da nam spravljajo slov. delavce v narodno zaspasnost, iz katere se porajajo renegati!

Na to stran naravnost svarimo naše delavce, kateri so zavedni Slovenci, da se ne dajo premotiti po Kristanu, kateri jih pelje po stezi sladkih besed v narodnem pogledu v lasko zrelo. Laski soc. demokratje drže visoko zastavo svoje narodnosti, Kristan in sodrugi jo teptajo ob tla ter hočejo Slovence počasi storiti mlačne, da se potem tim laze poitalijancijo! Takemu početju morajo naši delavci obrniti hrbet. Dalje prosimo, upoštevati tudi to, da v državnem zboru na Dunaju ne odločujejo soc. demokratični poslanci prav nič, marveč le naprednjaki raznih narodov, in ti tudi vsrežejo delavskim zahtevam. Zato storé delavci le prav, ako se v takih vprašanjih obračajo naravnost do svojih poslancev v deželi, ne pa po ovinkih do soc. demokratov, kateri ne odločijo prav nič. To v predvarek!

„Objektivni“ predali stoje odprti na stečaj. Vnje se zllva skrajna hudo-bija in poučljive čenče. — Oglasil se je zopet v „Elinosti“, kateri list, ako se ne motimo, ima geslo: „V edinosti je moč!“, prepirljivec prve vrste, ki je pričel mešati strano v prilog našim klerikalcem sedaj pred volitvami, ter vedno očitneje obrača svojo zlobnost proti narodno-napredni stranki. Ni nam na umu, da bi preresetali vse tisto, kar je spustil v svet ta „dopisnik iz učiteljskih krogov“, marveč pokazati hočemo le kos njegove hudobije. Ta hudobnež pravi, da „Soča“ je mnenja, da za učiteljstvo zadostajo le besede, ki stoje v programu narodno-napredne stranke, na uresničenje pa da nikdo ne misli. Povod v to trditve si je poiskal ta konfuznež v naših besedah v št. 115., ki se glase: „Ono učiteljstvo, ki spoznava program narodno-napredne stranke, pač ne more drugače nego okleniti se je, saj v okvirju tega programa so zavarovani vsi interesi učiteljstva“. To je pač jasna beseda. Vsaka stranka, ki hoče kaj veljati ter ki hoče delati, mora imeti za podlago svojemu delovanju jasen program. In tak je oni narodno-napredne stranke. Na podlagi programa šele je mogoče delati, in sicer ob sodelovanju vseh onih, ki so se okleali tega programa. Narodno-napredna stranka prav hoče tako delovanje, radi tega pa tudi hoče imeti pri tem delovanju poleg drugih

interesijskim pismom („Intercessionschrift“) naj deželni odbor posebno, ali pri kneževski Visokosti, milostljivem gospodu njim milostno pripomore, da ne bodo brez pravice in nezaslišani kaznovani ter brez krivde izgnani iz domovine, marveč da bodo pripuščeni k pravosmiselnemu, utemeljenemu korenitemu čiščenju („purgation“) milostno. Dalje naj jim pripomore deželni odbor k izvedbi rečenega opravičevanja do tega, „da se jim naznani tudi verodostojen prepis tistega milostljivega ukaza ter tožba in pritožeb, proti njim podanih“. Skončujejo tako: „To naj bogato povrne Vašej milosti in gospodu vsega mogočni Bog, kakor hočemo ves čas svojega življenja istega pokorni služabniki potruditi se, ravnati se po njegovih milostnih določbah in ukazih“.

Ta ginljiva prošnja je bila druga, ki je sla na deželni odbor. Prva, nam neohranjena, po vsebini s to naravno jednaka prošnja, gotovo ni bila dosti hitro rešena. O prvi prošnji vemo samo iz pisanja deželnega odbora od 24. julija 1581. na nadvojvodo itd.

(Dalje pride.)

stanov umevno tudi učiteljski stan in v deželnozborski korporaciji kakor zastopnike drugih stanov tako tudi zastopnika učiteljskega. In da vse to uresniči, zato, ljubeč naš v „Ed.“, (v kateri je moč!), treba delati, ne pa čepeti le doma ter kovati zlobne dopise za „objektivno“ „Edinost“, v katerih se zrcali taka skrajna perfidnost in lopovščina, kakršna je ona, da narodno-napredna stranka ima za učiteljstvo le par besed v programu, in s tem je vse pri kraju. Naša stranka delo očito in odkrito, odprta knjiga je njeno delovanje, jasno govori povsodi in kjerkoli, radi tega pa si pridobiva vedno krepkejših tal med narodom in radi tega so se je oklenili tudi naši učitelji. Izven tega treba upoštevati, da naša stranka je posestrima narodno-napredne stranke na Kranjskem. In kdo se zavzema tam za učiteljstvo? Mari klerikalci in gg. nunci? O ne, marveč narodno-napredna stranka, radi česar stoji ob njeni stranki učiteljstvo, prav kakor se je pri nas oklenilo učiteljstvo naše stranke, ko je videlo njen pošten program, njeno pošteno nastopanje in delovanje.

Radi tega pa hoče pomagati učiteljstvo skupno z drugimi, da se program tudi uresniči. Učiteljstvo nastopa tu samostojno kot važen faktor v stranki, in z združenimi močmi tudi kaj dosežemo. Ne bomo delali čudežev, toda storiti pa hočemo vsak svojo dolžnost, in ker bomo to storili, smemo pričakovati tudi uspehov. Kdor je zadovoljen s takim delovanjem, naj gre z nami v boj, kdor ni zadovoljen, hodi z Bogom h klerikalcem za trabanta, kjer ma bodo pečena piščeta sama letela v grlo! —

Dopisnik v „Ed.“ ima edino le zloben namen, mešati pojme; radi tega prav je tako jezuitsko zavil naše besede. S takim hudobnežem se ne bomo se dlje prerekli, ker je vsaka beseda zanižna, kakor na sploh pri klerikalcih. Kar si vtepe v glavo, to trdi, pa mi dokazi, da nima prav, tudi stokrat! Pač, kdor ima dolga uha, ne more imeti kratkih!

Pa tudi po ulici pobira čenče, kakor stare babe. Taka čenča je tista trditve o „starem neprijatelju“. Privlekel je mož to čenčarijo za lase v „Edinost“, in čuje, celo kot dokaz, da ima on prav v svojih prejšnjih izjavah. Revez, ako nima boljših dokazov, potem je že naprej pogorel! Kdo ve, kaj bo še „slišal“ ta dopisnik in kakšne dokaze se zasadi v „objektivnih“ gredicah tržaskih?!

Srečali pa se ne bomo več dosti, prijatelj naš, ker na zlobnosti, katere se hoče opravičevati z neumnostjo in z novo zlobo, odgovarjati, se kualet naveličamo. Imamo nujnejšega opravka. Misljenje naprednega učitelja v naši deželi pa poznamo, in to učiteljstvo pokaže ob bližnjih volitvah jasno, kako obsoja vse take spletkarije v „Edinosti“.

Mi delamo, in odkrito povemo, da nas nič ne straši boj, kateri imamo biti z vlado, z dr. Pajerjem in Lahi, s politikujočimi nunci, in v zadnjem času z dopisniki v „Edinosti“ („Die vierte im Bunde“). Peklenska zloba, katera bruha iz teh štirih činiteljev proti nam, mora propasti, in zmagati mora pravica, za katero se borimo, pravica za naš toli zatirani narod, katere zarja nam mora prisijati prav po programu narodno-napredne stranke! In če to tudi ni vseč vsem gori navedenim štirim našim nasprotnikom!

Deklica zgorela živa. — V petek v jutro je pustila Susičeva žena, ki stanuje v ulici Kolonjski št. 3., svoji dve punčki, 5 letno Mercedes in drugo 3 letno, sami doma. Ona je šla v Stračice v tovarno po opravku, predno pa je odšla, je dala Mercedesi še velik grozd, da bo mirna ter se bo igrala z mlajšo sestro, ob jednem pa je naprosila spodaj stanujočo Katarino Brak, naj vsako toliko časa pogleda na otroka, predno se vrne mati. Med tem časom je prišlo Mercedes na misel zažgati na štedilniku kos papirja. Ali ko je to storila, se je s papirjem vred unela tudi obleka deklice, katera je bila hipoma v plamenih. Deklica je kričala in se vila v bolečinah, 3 letna mlajša sestrica pa je skočila k oknu ter klicala na pomoč. Uboga stara Brakovka je bila vsa iz sebe, ko je čula krik in jok, da niti ključa ni mogla najti do stanovanja, da bi priskočila na pomoč. To pa je storil v bližini na strehi delujoč Jak. Brandolin iz Sv. Lovrenca, ki je po lestvi prišel v kuhinjo do kraja nesreče. Poslali so po zdravnika, in prišel je dr. Pitamic, redarstveni nadzornik Janežič in dva redarja, ki so pa konstatovali le smrt nesrečne deklice, katera je imela zlasti na prsih veliko rano. Morete si misliti jok in obup uboge matere, ko se je vrnila domu. Oče ponesrečene deklice je delavec v Stračicah. — Pazite na otroke! Koliko nesreč se čuje dan na dan!

Sesljan. — Poletni poštni in brzovajni urad v morskem kopalšču Sesljan pri Devinu se zaključil s 15. oktobrom t. l.

Dostavek. C. kr. pošto in brzovajno ravnateljstvo v Trstu imenuje Sesljan — Sistijana (iz laškega imena Sistiana.) Radi tega bi opozorili slavno ravnateljstvo, da Sistiana se zove slovenski Sesljan, katero ime treba rabiti v slovenskih tozadevnih poročilih. Kajti proti temu, da bi se kovala imena našim krajem po laških imenih ali izmisliotinkah, se moramo upirati. Toliko v blagohotno uvaževanje!

Izprod sodnje. — Pretekli teden so obsodili Dalmatinca Iv. Alasevica na 10 dni zapora, ker se ni javil k vojskemu naboru v l. 1888/89/90. Tačas je bil v Ameriki. — Ta sodnja pa je tudi kaznovala 70 let-

mega Iv. Mlakica radi nekega nenravnega čina na 9 mesecev ječe. Radi takega čina so obsodili na 4 mesece ječe 19 letnega Lina Miana iz Škodovake. Ta degeneriran človek ima gobe, zato mislijo, da je storil nečloveške čine v kakem deliriju.

Okrožnica o domovinski pravici vsem županstvom poknežene grofovine Gorisko-Gradiške, zadevajoča razvidnost prebivalstva v posameznih občinah vsled novega domovinskega zakona z dne 5. decembra 1896. št. 222 drž. zak.

Deželni odbor opozarja županstva na lastni razglas z dne 4. marca 1901. št. 1196, s katerim so se pojasnile glavne navedbe zakona z dne 5. decembra 1896. št. 222 drž. zak., s kojim so se spremenila nekatera določila zakona z dne 3. decembra 1863. št. 105 drž. zakona.

Vsled omenjenega zakona zadobi domovinsko pravico v katerikoli avstrijski občini vsak, ki je v isti prostovoljno in nepretrgoma skozi 10 let prebival pričeni s 1. januarjem 1891.

To določilo zakona je po svojih posledicah največje važnosti ne le za deželno upravo, koja mora prenašati troške za gnanec, porodnice in nepremožne umobolne, ampak tudi za občinske uprave, ki so dolžne nositi bolniške troške za svoje nepremožne pristojence.

Opaziti je, da ne le oseba, ki zadobi po omenjenem določilu v kaki občini domovinsko pravico, ampak tudi nje nasledniki v isti pravice in prejšnja domovinska občina imajo pravico zahtevati priznanje nove pristojnosti; vsled tega je potrebno kakor napominano v omenjenem razglasu, da se držé v skrbni razvidnosti, in sicer s pomočjo posebnih knjig vse morebitne premebe bivališca, ki nastanejo vsled naselitve ali izselitve prebivalstva.

Ta razvidnost je potrebna, da se občine lahko poslužijo omenjene pravice, odnosno da se zavarujejo proti morebitnim zahtevam tujih občin.

V razglasu dne 4. marca 1901. št. 1196 je navedel deželni odbor županstvom splošna navodila glede načina, kako voditi razvidnostne matice; prepustil pa je posameznim občinam, da uredé vse podrobnosti po načinu, ki se jim bo zdel najbolj primeren.

Ker pa so se nekatere občine oglasile z željo, naj bi se ustanovil primeren in praktičen obrazec o evidenčni matici, ki se bo prilagal za vse občine naše dežele, je izdelal deželni odbor obrazec, ki se prilaga v treh izvodih /., da se tako omogoči enolično vodstvo matic in olajša delo občinam.

Gledé teh obrazcev se opaža: Razvidnost prebivalca je voditi na podlagi sledečih treh vrst:

I. vrsta: O pristojencih občine, ki v njej bivajo;

II. vrsta: O pristojencih občine, ki bivajo drugje;

III. vrsta: O pristojencih drugih občin, ki bivajo v občini, vodeči razvidnostno matico.

Prvo ustanovitev knjige matice je izvršiti na podlagi stanja prebivalstva 1. januarja 1901. (Konec pride.)

Listnica. — Nekateri gg. dopisnike in sotrudnike prosimo potrpljenja. Pride vse na vrsto.

Razgled po svetu.

Kranjsko. Na višji gimnaziji v Kranju je ravnatelj Hubad, klerikalec. Ta mož je unet pristaš dekana Koblarja, dijakom pa trdosrčen predstojnik, to se pravi deli jih na dvoje: ene protežira, druge potiska nazaj. Pritožeb proti njemu v javnosti in na oblasti, kako na primer nadleguje družine, kjer stanujejo dijaki, z jutranjimi obiski itd., je bilo že nebroj, ali ker je ta mož klerikalec, potrpe z njim. Sedaj čuje pa še to: Ta ravnatelj je popolnoma gluhi in radi tega dijaki s šoli naravnost norce brijejo z njim. Mož podučuje naravoslovje v spodnji gimnaziji ter ima rad, da se učenci nauče vse „na lajno“, da kar zdrdra, kar se je naučil. Ker je pa mož gluhi, se učenci malo uče, marveč zdrdrajo kako pesem, kakor „Sem slovenska deklica“, kadar so vprašani, pred ravnateljem, pa dobé dober ali slab red, kakor je pač „zapisan“ vprašani učence pri njem. Disciplina gine, dijaki v gornjih razredih zapuščajo zavod. Škandalozne razmere, katere je treba zadnji čas odpraviti. Kako potreben je boj proti klerikalizmu na vse strani! „Slovenec“, prijatelj šolstva, lepo molči o vseh rečeh, katere spravlja povsem opravičeno „Slov. Nar.“ na dan! Kaj bi bilo, ako bi imeli klerikalci naše šole v rokah?!

V Novem mestu se je vršila te dni kazenska razprava proti Mate Hudaku iz Vinice radi krivega pričanja. Hudak je kmet in kolar, revež, katerega so zapeljali klerikalci, da je pričal po krivem proti Francetu Lovšinu, nadučitelju v Vinici, čes, da je razžalil cesarja. Pokazalo se je jasno, da Lovšin je povsem nedolžen, radi česar je prišel Hudak na zatožno klop ter bil obsojen na pet mesecev ječe. Lažljivo ovadbo proti nadučitelju je povzročil tamkajšnji župnik Jure König, ki je naslikal Hudaka celo kot poštenjaka in verodostojnega moža. Ubogi Hudak je prišel v nesrečo po krivdi nunca. Vidite, taki prijatelji kmeta so farovski gospodje!

Kako bi se dalo osušiti ogromno ljubljansko barje, o tem so že dosti razmišljale

razne komisije. Zadnja, ki se je pečala s tem, in katere se je udeležil ministerski svetnik Marcus, je zračunala, da bi znašali troški 2.091.765 gld., to je prvi poglaviti troški. Ako se bo še odlašalo se tojujno zadevo, narastejo troški kmalu na 3 milijone.

Z Jesenic na Gorenjskem poročajo, da odkar so začeli delati tam predor, je zavladala velika draginja. Poleg poldruga tisoča delavcev kranjske obrtne družbe je tam mnogo železniških delavcev, katerih število s prihodjo spomladjo še naraste. Pomanjkanje stanovanj je kaj občutno, zida pa nikdo, poljetnosti ni nič. Tuji, židovski podjetniki pa odzamejo domačinom vsak boljši zaslužek pri gradnji železnice, ker ljudstvo je po zaslugi klerikalcev tako zabito, da ni za drugo nego da se plazi po božjih potih.

Deželni glavarjem za Kranjsko je imenovan dosedanj dež. glavar Oton pl. Delela, njegovim namestnikom pa Leop. baron Lichtenberg.

Koroško. — Nekdaj tako pretežno slovenska dežela se potaplja v nemškem morju. Obupni glasovi prihajajo iz koroških gora, glasovi, kateri kažejo, da utegnejo koroški Slovenci izgubiti pri nastopnih deželnozborskih volitvah kar dva mandata. Volilni okraj Grafenauerja je za Slovence izgubljen skoro gotovo, istotako se zgodi najbrže z okrajem velikovskim. Potem bi bilo mogoče spraviti v deželni zbor enega samega Slovenca! Državnega poslanca slovenskega so izgubili in ni niti najmanjšega upanja, da bi ga še kedaj dobili. — Pred leti je bila začela neka živahna akcija med koroškimi Slovenci, ali nekateri hornirani duhovniki s pomočjo „Slovenca“ so jo zatrli, tisti vsemogočni politiki v črni suknji pa ne delajo nič, marveč gledajo malomarno, kako gineva slovenski rod na Koroškem! Kje so tukaj tisti toli hvalisani obmejni duhovniki, ki branijo Slovenstvo pred ponemčevanjem? Jeden, dva.... naprej pa ne gre. — Propadanje na Koroškem ima na vesti neka brezvestna klika v Celovcu in pa ljubljanski „Slovenec“!

Deželni maršalov v Galiciji je imenovan dež. poslanec Andrej grof Potocki, njegovim namestnikom pa grško-kat. škof Andrej Szepitky.

Volitve na Češkem. — Izid volitev smo naznanili v soboto. Za 6 mandatov je treba novih volitev. Neznani je bil se izid volitev v Budjejevicah. Po hudi borbi je bil izvoljen tam kandidat nemške stranke, ki je dobil 2138 glasov, Čeh Zátka pa 2122. V mestu je vladala ogorčenost, ker so se poslužili Nemci raznih zvijač. Bati se je bilo celo izgredov, radi česar je bilo vojskstvo konsignirano.

Pri drugi volitvi v kmetskih občinah Hradec Indrichov-Bistrica ni dobil nikak kandidata absolutne večine. Treba bo ožje volitve med češkim agrarcem Stanekom in Mladochom Al. Korbom. Zmaga gotovo agrarec, ki je dobil pri prvi volitvi 1523 glasov, Mladoch pa le 894.

Italijanski kralj obišče ruskega carja? — Nekateri nemški listi govoré, da morda že v kratkem času obišče italijanski kralj ruskega carja ali v Livadiji ali v Petrogradu. Tje bi prišel takrat tudi črnogorski knez Nikola.

Poitalljančevanje v cerkvah v Istri se množi. Te dni so poslali v Buzet duhovnega pomočnika, ki zna le za silo nekaj hrvatskega narečja. Njegova naloga bo propovedovati hrvatski, ali kako, ko ne zna! — Potem pa se hvalijo, da ves človeški blagor teci v cerkvi in v duhovnih! Kako neki, ako ti niti ne razumejo ljudstva in so Italijanaši. Hrvate v Istri smatrajo visoki cerkveni krogi menda le za molzno kravo prav tako, kakor druge oblasti. Sistem vlada cerkev, in sistem je vseskozi proti nam, torej tudi cerkvene oblasti. Za to se pojavljajo dokazi dan na dan. Tak dokaz je tudi omenjeni slučaj v Buzetu.

Kuga v Neaplju je po poročilih iz Italije pri kraju. Vsi izoliranci se počutijo dobro. Novega slučaja kuge ni nobenega ne v Neaplju in ne drugod. Stanje bolnikov se je zboljšalo.

Na Španskem. — Jubilejno procesijo v nedeljo v Gijonu je množice vsprejela z živžiganjem. Orožniki so streljali ter ranili nekoliko oseb. Udeležniki procesije, kakih 100 moskih in veliko število ženskih, so kričali: Živio don Carlos! Nekega karlističnega poslanca so aretirali.

V južni Afriki. — Kakor poročajo iz Bruselja, se je uprla cela kapska kolonija ter je pod orožjem kakih 20.000 Holandcev. — Agentje angleške vlade hodijo baje po Luksemburškem ter nabirajo proti plačilu 6 šilingov na dan rekrutov za angleško armado v južni Afriki. Mnoge laskih delavcev je sprejelo ponudbe. — Burskega poveljnika Lotterja so obsodili na smrt. Kitchener je potrdil obsodbo. Zajedno je bilo obsojenih na smrt tudi več drugih Burov, ali jih je „pomilostil“ Kitchener na dosmrtno ječo. — 30 milijonov kron stane vojna Angleže vsaki teden. Za poslednje leto je bilo treba 1600 milijonov kron; proračun je prekašen že za 375 milijonov kron.

Raznotero. — Trgovci v Varšavi so sklenili, ker izganja Nemčija Poljake, naročevati odslej svoje potrebščine s Francoskega. — V Afganistanu se porajajo novi nemiri. Rusija zasede radi tega Herat. — V Florenci so stavkali vsi pekovski pomočniki. Stavka pa

je že pri kraju. — O grofici Lonyay (cesarčina Štefanija) govore, da se s svojim možem nastani stalno na Angleškem; drugi pa hočejo vedeti, da se ločita v kratkem. Njena hčerka, nadvojvodinja Elizabeta, se je zaročila s princem Windischgraetzem. — Na Štajerskem so zaprli celo rodbino posestnika Zurkaleka radi ponarejanje bankovcev 20 kron. Izdal jih je neki graver v Zagrebu. — Pazman, vodja zavoda sv. Jeronima v Rimu, je ostavil po odločbi, podani mu od avstro-ogerskega poslanstva, zavod ter se ne vrne več vanj.

Narodno gospodarstvo.

Slovensko kmetijstvo in slov. kmetijske šole. (Konec.)

Prva zgrajena so tako, kakor to dandanašnje napredno kmetijsko stavbnitvo zahteva, druga so pa tako obsežna, da stanujejo v njih trije stalni učitelji, en navoditelj pri praktičnih delih, upravnik ter hisnik. Solski prostori obsegajo dalje razum navedenih prostorov se posebno pisarno, v kateri se nahaja knjižnica učiteljev, jedilnico učencev, bralno sobo učencev, v kateri se nahaja knjižnica za učence, dve šolski sobi, ena za prvo, druga za drugoletne, kemični in fizični kabinet, tri dvorane, v katerih učenci spe, dve umivalnici, bolniško sobo, delavnico učencev, v kateri se vsa pod streho se vršča dela, kakor cepljenje trl in sadnega drevja izvršujejo, sirarsko in mlekarstvo klet, izdelovalnico žganih vin ter kisa, kipelno in vinsko klet.

V ostalih gospodarstvih solskih poslopih stanujejo še trije navoditelji pri praktičnih delih, vinšček, vrtnar, sadjar, ter ob enem kletar.

Štirje pomožni učitelji stanujejo pa v bližnjem Novem mestu, namreč učitelj za verouk, živinozdravništvo, gozdarstvo in polje. Predmeti, kateri se na tej šoli poučujejo, so sledeči: 1. osnovni ali v obče izobražujoči: verouk, slovenski jezik, nemški jezik, zemljepisje z meteorologijo, računstvo, geometrija, geometrično risanje, risanje načrtov ter orudja in stroje, fizika, kemija, naravoslovje (živalstvo, rastlinstvo, rudništvo), vinogradarstvo s kletarstvom, poljedelstvo, živinoreja, čebelarstvo, zelenjadarstvo, gozdarstvo, pelje.

Značaj obče slovenske kmetijske šole podeljuje grmski šoli tudi to, da se v nji istinito mladenč vseh slovenskih pokrajin solajo. Največ je seveda v nji Kranjci, pa nahajajo se tudi Štajarci, Goričani, tržaski okoličani, Istrijani, Korošci, da, tudi Hrvatje dovršili so jo že z najboljšim uspehom.

Učenci grmske šole, seveda tisti, ltere se sme snatrati njenim pravim, za njenim učnim materijalom, to so tisti, kateri so iz pravega namena, iz ljubezni do stvari, do težavnega kmetijskega stanu in njegovega napredka v njo prišli, ne pa v korekcijo v njo prisiljeni bili — kakor na vsaki kmetijski in spleh strokovni šoli je tudi takih vedno kaj malega na Grmu — dokazali so se vsi na lastnih posestvih, kakor tudi kot uslužbenci na večjih tujih posestvih, da so prav spretni, kmetijski napredek z naporom in uspehom goječi ljudje, kakršnih si v spodbudo in posnemanje po vseh slovenskih pokrajinah le obilo število želeti moramo. V grmsko šolo prisiljenim, ali pa takim njenim sicer znabit prav uzornim učencem, katerim po dovršeni šoli na lastnem gospodarstvu očetje čisto nič veljati ne puste, čes: „Kje si bil ti, ko sem jaz že to vedel in znal, mene ne bodeš nič učil, le spravi se od doma“ itd.; takim grmskim učencem se seveda ni čuditi, ako svoj dom, znabit še svoj stan zapuste, ter se drugemu posvetijo. Takih prikazni vajeni smo dandanes i pri učencih drugih strokovnih šol, osobito vsed vpliva — vojske dolžnosti.

Prav pred kratkim je bilo v večjih strokovnih kmetijskih, in ne strokovnih, političnih, slovenskih listih brati, da razpisuje deželni odbor kranjski več štipendij za kranjske mladenčice, kateri bi hoteli v grmsko šolo, na kateri se novo šolsko leto 1901/1902. dne 5. novembra prične, vstopiti. Ob enem razpisal je pa deželni odbor kranjski tudi več mest plačujočih učencev na Grmu. Kakor ne dvomimo, da se je za razpisane štipendije že dovolj prosilcev oglasilo, tako smatramo za svojo narodno dolžnost, da opozorimo naše premožnejše kmetijske čitatele na razpisana mesta plačujočih učencev na grmske šole. Tak premožnejši, napredni kmetijski gospodar, kateri želi, da se njegov, gospodarstvu namenjeni sin kmetijsko strokovno izobrazo, kakor to dandanašnji duh časa, duh splošnega strokovnega napredovanja zahteva; vsak tak naj nikdar ne odlašaj, svojega sina na Grm, na našo najpopolnejšo slovensko kmetijsko šolo poslati, da se tam dve leti šola.

To naj stori vsak tak naš gospodar v popolni zavesti, da mu nikdar žal ne bode za mali denar, katerega bode na Grmu za strokovno izobrazbo sina potrosil, kajti povrnilo mu ga bode njegovo napredno gospodarstvo v obilni meri, in ob ednem bode vsak tak učence v svoji okolici pravi pionir kmetijskega napredka, kateri je edino v stanu, naše kmetijsko prebivalstvo revščine rešiti, ter ga do dobrega gmolnega izhajanja in do skrajno zaželjene prave stanovske zapesti dovesti.

Koliko da stane šolarje na Grmu, kakor tudi vse druge podatke o sprejemu itd., vse to poižve lahko vsak od vodstva šole.

Radi opustitve trgovine proda jako dobre

vinske sode

od 3-5 hl Alojzij Oltič, Startrg - Notranjsko.

Goriška ljudska posojilnica

registrirana zadruga z omejeno zavezo v Gorici vabi na

izredni občni zbor

dne 17. tek. meseca

ob 3. uri popoldne v združenih prostorih gosposka ulica h. št. 7, I. nadstropje.

Na dnevnem redu je: prememba pravil. V Gorici, dne 7. oktobra. 1901.

Ravnateljstvo.

Glace rokavice iz svetloznanne tovarne dvornega zalagatelja J. E. Zacharias na Dunaju.

Moderce iz tovarne Federer & Pleser v Pragi, odlikovane na pariški razstavi.

Galoše jedino prave ruske z znamko „ruski diž. orel“ iz Petrograda.

Dežnike za dame in gospode po vsaki ceni.

Zimske podobleke prof. Jäger-ja in dr. za dame, gospode in otroke.

Čepice za otroke, krasno svila blago za bluze, posamenterije, čipke, predpasnike, volnene in svila serpe za dame. — Vsakovrstno perilo za gospode, kravate, nogarice, volnene rokavice itd. itd.

Vse potrebščine za g. šivilje in krojače, najceneje, v najlepši in največji izbiri najtopleje priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi

nova trdka modnega blaga

J. Zornik

v Gorici, Gosposka ulica št. 7, tik „Krojaške zadruge“.

Naročila z dežele se izvršujejo točno in v najkrajšem času ter razpošiljajo proti povzetju.

Trgov.-obrtna registrirana zadruga

z neodmenim jamstvom.

V GORICI, Semovška ul. št. 1, I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki se nalože za najmanj jedno leto po 5%, navadne po 4 1/2% in vloge na Conto-current po 3-6%. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti ter izdaja v zameno lastne. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine na 10-letno odplačevanje, v tekočem računu po dogovoru.

Sprejema zadružnike, ki vplačujejo delež po 300 kron po 1 krono na teden, ali daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obrestujejo po 6-15%.

Vplačevanje se vrši osebno ali potom polnočni na čekovni račun št. 842.366.

Uradne ure: od 9-12 dopoldne in od 3-4 popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9-12. dopoldne.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birnanca, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter objublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Naznanilo.

Podpisani naznanja, da je c...

brivsko podružnico

v ulici Duomo (pod Stolno cerkvijo, nasproti trgovine Drašček),

kjer bode mogel postreči cenj. svoje odjemalce, posebno spodnjega dela mesta ter one z dežele, bolj nego je to storil doslej.

Obe brivnici sta preskrbljeni z izbornimi delavskimi mašinami, da lahko objublja točno in hitro postrežbo.

V zalogi ima vedno v veliki izbiri vse potrebščine te stroke kakor najfineja in navadna mila, vsakovrstne parfumarije za gospode in dame, vse po jako zmernih cenah.

Rojakom z mesta in dežele se topla priporoča udani

Anton Pucelj,

lastnik brivnic na Travniku in pod Stolno cerkvijo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 - GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furijskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 50 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorke. Cene zmerno. Posrežba poštena

Lastnikom konj!

Podpisani naznanjam, da sem si nabavil najnovejše vrste stroj z zračnim pritiskom

za striženje konj.

S tem strojem se ostriže konja v najkrajšem času lično in snažno.

V slučaju potrebe zadostuje poziv po dopisnici. Konja ostriženi na lastnikovem domu po jako zmerni ceni.

Za blagohotna naročila se topla priporoča

Frane Čoš, Rubije pri Gorici.

Gostilna

„Alla città di Gorizia“

v Gosposki ulici št. 19.

toči izvrstna bela in črna vina vseh vrst kakor tudi briska in vipavska. — Ima izborno kuhinjo, da lahko postreže c. gostom z mrzlimi in gorkimi jedili o vsakem dnevnem času. Rojakom v mestu in na deželi se za obilen obisk najtopleje priporoča udani

Fric Šimenc.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisanim jamstvom razpošilja na zasebnike

Hanns Konrad, tovarna ur ter izvoz zlatuine Most (Češko).

Dobra ura Nem. iz niklja fl. 3-75; srebrna ura Nem. fl. 5-80; srebrna verižica fl. 1-20; budilnik iz niklja fl. 1-95.

Trdka je odlikovana s r. kr. orlom; ima zlato in srebrne svetilje iz razstav ter lišče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Gostilna

„Pri Rajhu“ v Gorici

na Kornu

toči izvrstna bela in črna domača, vipavska in briska vina ter vedno sveže marčno pivo; z izborno kuhinjo lahko postreže gg. gostom in o vsakem dnevnem času z mrzlimi in gorkimi jedili. Ima tudi obsirne prostore za voznike ter lepa prenočišča za popotnike. Skrbel bode in se trudil zadovoljiti gospode goste s hitro postrežbo, ukusnimi jedili ter pristnim vinom. Se topla priporoča udani

Josip Droč, gostilničar.

Pivopivci pozor!

Podpisani nasnanja slav. občinstvu, da ima v zalogi od 15. t. m. naprej razun navadnega piva tudi neko specialiteto, katero prodaja pod imenom

Granat-Porter.

To pivo je varjeno na bavarski način, ter za 5 stopinj težje od navadnega piva, pri tem pa jako finega in prijetnega okusa. Bolehnim na živcih, želodcu ter sploh slabotnim se to pivo celó od zdravnikov priporoča radi svoje sestave in redilnosti. Sploh pa zadovolji pivo „Granat-Porter“ vsakega pivopivca kot izvanredna okusna in krepka zimska pijača.

Prodaja se v sodkih in steklenicah po jako zmernih cenah.

Za blagohotna naročila se topla priporoča

Josip Rovar,

zalagatelj vrhniskega piva.

Prva slovenska odlikovana krojaška delavnica v Gorici.

Anton Krušič

krojaški mojster in trgovec

Vrtna ulica št. 26.

Izdeluje vsakovrstne moške obleke po vsakem kroju ter za vsaki stan. Ima tudi bogate zaloge domačega in angleškega sukna vseh vrst za vsak letni čas. Izdelke iz lastnega blaga jamči.

„Oliva“

drustvo absoiventov trgovske akademije v kraljevem Gradcu priporoča brezplačen pričetni pouk za trgovsko, bančno in komptorno poslovanje. Poizvedbe in vprašanja pod naslovom: „Oliva“ - Kraljevi Gradec.

Švicarska urarska obrt.

Same 16 K.

Naznanjamo vsem vsakom, častnikom, poštnim, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uró, da smo opreli ed. o razprodajo novoiznajdene originalne genske 14-karatne renon. ure zlatega-elektro-plaque, „sestav glas-latte“. Te ure imajo protimagnetne preciziški urni stroj, so najnatančnejše regulirane in preskušene in dajamo za vsako uró 3-letno pisмено jamstvo. Okrov, ki je sestavljen od treh odskoknih pokrovčkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in vsakiki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katere ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. meseci 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pisem. Cena uri za gospode ali dame je 16 kron poštnina in colnina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan možnjček od usnja. Krasne in moderne verižice od zlatega plauge za gospode ali dame (tudi ovratnice) po 3-5- in 8- K. Ako ura ne ugaja, se sprejme nazaj vsled česar se vama nobenega rizika. Razpošiljanje po poštnem povzetju al. Razpošiljanje ur „Chronos Basel“ (Švica). Za pisma v Švico je stavili znamko za 25 stol. na dopisnice 10 stol.

Lekarna Cristofoletti v Gorici

Prave in edine želodčne kapljice z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh kapljice je neprekosljiva. Te kapljice vredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žlicico popije. Okrepje pokvarjeni želodec storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lenost (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da človek raji je.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročtve in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofoletti v Gorici.

Išče se večšega knjigovodjo

ob enem korisponenta za kožarsko tovarno. Omenjeni mora biti popolnoma zmožen slovenskega, italijanskega in nemškega jezika v pisavi. Ponudbe naj se pošiljajo na Andreja Jakila tovarnarja v Rupi, pošta Miren.

Veliko zalogo šivalnih strojev, dvokoles in slamoreznic raznih sistemov prve angleške tovarne „Hilcat“ ima

SAUNIG & DEKLEVA V GORICI

ulica Municipio št. 1

mehanična delavnica v Nunski ulici št. 16

kjer je bila prej prodajalnica.

V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na razpolago, kakor za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, tudi za umetno vezenje (Stekerej).

Gene koles so v gotovini oú 80 gld. naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se topla priporočamo z odličnim spoštovanjem udani

SAUNIG & DEKLEVA.

Milijon dam uporablja

„FEEOLIN“.

Vprašajte Svojega zdravnika, če ni „Feeolin“ najboljšo lepašno sredstvo za kožo, lase in zobe!

Najnečistjši obraz in najrjše roke dobijo hitro aristokratsko „finos“ in obliko z uporabo „Feeolina“. „Feeolin“ je iz 42. najplemenitejših in najsveteljih zelišč sestavljeno angleško milo. Mi jamčimo, da izginijo dalje po uporabi „Feeolina“ brez sledu gube in črte na obrazu, za edce, mozoli, rdečina nosu itd. „Feeolin“ je najčistije čistilo, negovalno in lepašno sredstvo za lase, zabranjuje izpadanje las, plešo in bolezní glave. „Feeolin“ je tudi naju ravnejše in najboljše čistilno sredstvo za zobe. Kdor redno rabi „Feeolin“ mesto mila, ostane mlad in lep. Zavežemo se, denar takoj vrtili, če bi ne bil kdo s „Feeolinom“ popolnoma zadovoljen. Cena komadu K 1.—, 3 komadam K 2-50, 6 komadam K 4.—, 12 komadam K 7.—. Poštnina pri 1 komadu 20 vin., od 3 komadov navzgor 60 vin. Povzetje 60 vin. več. Razpošilja glavna zaloga M. Feith, Dunaj, VII., Mariahilferstrasse 38, I.

„PORKIN“

redilni prašek za prešiče

se dobi v miredilnici pri

A. JERETIČ-U

v Gorici - Tržna ulica (poslopje okr. sodišča.)